Oficina Antifrau
de Catalunya
Formació

Documents de suport. Exposició Corrupció! Revolta ètica

Documentació de suport per a l'activitat 1: què és la corrupció?

Document 1: vinyetes i tires gràfiques 2
Document 2: notícies i portades de mitjans de comunicació 5
Document 3: cites sobre la corrupció inspiradores 8
Document 4: apunts sobre allò públic i allò privat 9
Document 5: apunts sobre corrupció 12

Document 1: vinyetes i tires gràfiques

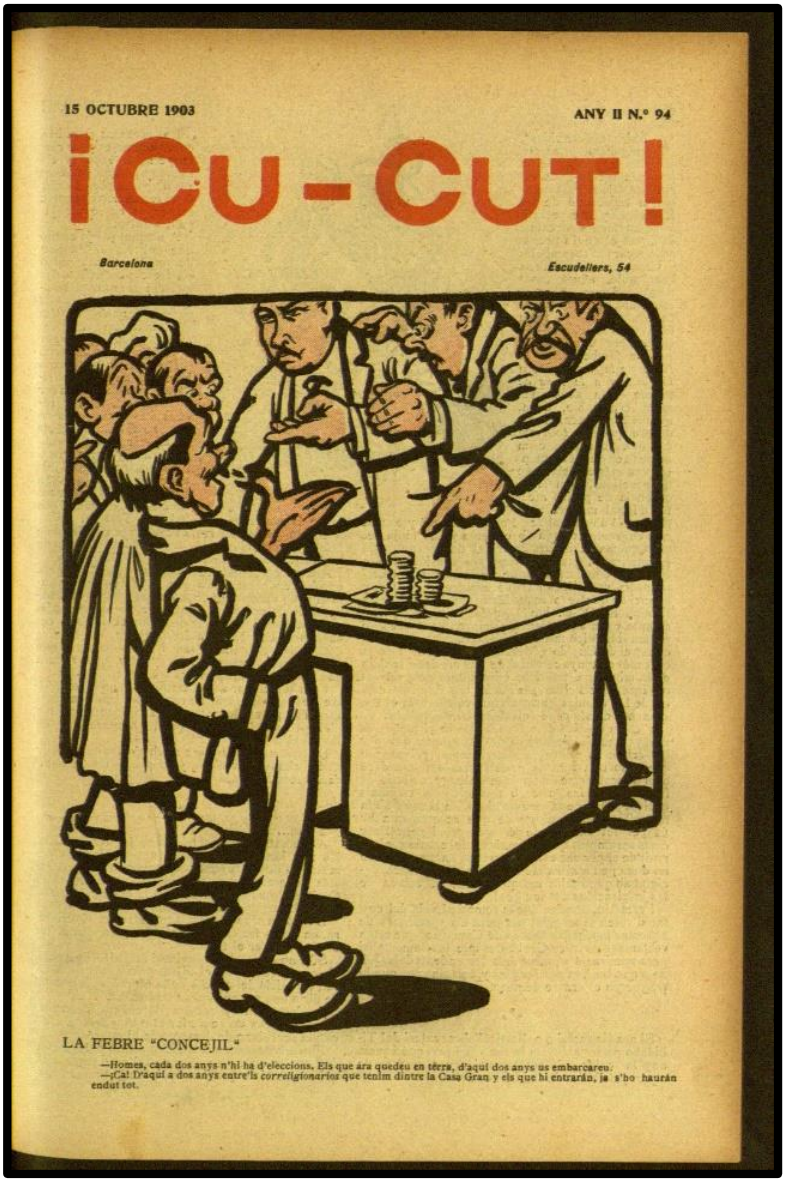

15 OCTUBRE 1903 ANY II N.° 94

¡CU-CUT!

Barcelona Escudellers, 54

LA FEBRE "CONCEJIL"

—Homes, cada dos anys n'hi ha d'eleccions. Els que ara quedeu en terra, d'aquí dos anys us embarcareu.
—¡Cal! D'aquí a dos anys entre'ls *correligionarios* que tenim dintre la Casa Gran y els que hi entrarán, ja s'ho haurán endut tot.

SI NO HAY CONFIANZA NO SE PUEDE COMPARTIR
NI SE PUEDE GOBERNAR NI PERMITIR QUE GOBIERNEN
SÓLO SE PUEDE DEJAR PUDRIR LA SITUACIÓN
PARA QUE APAREZCAN MÁS MOSCAS Y SE CONFUNDAN CON LAS DE LA CORRUPCIÓN

A MI ME GUSTARÍA SER HONRADO. PERO MIS CONVICCIONES ECONÓMICAS ME LO IMPIDEN

Document 2: notícies i portades de mitjans de comunicació

Una llave de oro abre todas las cerraduras (Christoph Wieland)

EL MUNDO

MIÉRCOLES 30 DE NOVIEMBRE DE 2011. AÑO XXIX. NÚMERO: 8.013. EDICIÓN MADRID. PRECIO: 1,20 €.

Los expertos del Gobierno proponen sacar a Franco del Valle de los Caídos / Pág. 16

Urdangarin usaba a la Casa Real como gancho para sus negocios

En la propuesta remitida a sus clientes hacía constar que la Infanta Cristina y el 'asesor' de Zarzuela Carlos Revenga formaban parte de la directiva de Nóos

EDUARDO INDA
ESTEBAN URREIZTIETA / Madrid

Iñaki Urdangarin no se anduvo con miramientos a la hora de hacer negocios. El duque de Palma empleó el nombre de su mujer, la Infanta Cristina, e incluso el de la Casa Real como gancho para dar pelotazos multimillonarios por toda España.

En las propuestas de negocio que presentaba a instituciones y empresas, el yerno de Don Juan Carlos hacía constar en grandes

Composición de la Junta Directiva

El instituto está presidido por D. Iñaki Urdangarin. En la Junta Directiva también se integra S.A.R. La Infanta Dña. Cristina, D. Carlos García Revenga, Asesor de la Casa de S. M. El Rey, D. Diego Torres, profesor de ESADE, y D. Miguel Tejeiro, profesor de IESE.

Parte de CEOE critica a Rosell por pedir que Rajoy supedite su reforma al diálogo social

C. SEGOVIA / Madrid

«No entendemos nada». Miembros de distintas organizaciones de la Confederación Española de Organizaciones Empresariales (CEOE) expresaron ayer a este diario críticas al presidente de la patronal, Juan Rosell, por declararse en contra de que el nuevo Gobierno imponga decretos leyes para reformar la negociación colectiva. «Decir que con un real decreto ley vamos a cambiar la negociación colectiva es no tener absolutamente ni idea de lo que es la negociación colectiva», ma-

Diario de Mallorca

La Almudaina - Correo de Mallorca | www.diariodemallorca.es

EL TIEMPO HOY PÁGINA 41

PRECIO 2,20 EUROS

MALLORCA 6 Y 7

Alfonso Robledo
Presidente de la Asociación de Restauración de Mallorca
"El 'todo incluido' es un desastre y una ruina para la isla. Lo han de controlar"

MALLORCA 10

Previsión de nieve en Mallorca entre hoy y el lunes
Se espera una bajada de temperaturas en la isla

ÍNDICE

Mallorca	2	Internacional	34
Diario de Palma	11	Economía	36
Pari forum	16	Deportes	40
Sucesos	25	Sociedad y Cultura	53
Opinión	28	Sorteos	56
Nacional	32	Televisión	60

Año LXI | Número 20.811 | Director Pedro Pablo Alonso | Calle Puerto Rico Nº15, 07006, Palma de Mallorca | 971 17 03 00

DOMINGO, 28 DE DICIEMBRE DE 2014

El Govern gastó en 2013 unos 350.000 euros solo en el agua y la limpieza para Marivent

▶ Este diario accede por vez primera a las facturas pagadas para el mantenimiento de la residencia de los Reyes en Mallorca

■ El complejo de Marivent, residencia oficial de los reyes de España durante sus vacaciones en Mallorca, costó el año pasado a todos los baleares 29.500 euros de media mensual en concepto de limpieza y abastecimiento de agua. Estos son algunos de los datos de las facturas abonadas por el Govern para mantener el complejo, a las que ha tenido acceso Diario de Mallorca. 2 y 3

REPORTAJES

La 'tafona' de Can Det, la última almazara tradicional

▶ EN CAN DET SE USA EL SISTEMA TRADICIONAL MEDIANTE 'TRULLS' Y PRENSAS HIDRÁULICAS PARA ELABORAR ACEITE 16 y 17

Un control de la glucosa sin pinchazos para los diabéticos

■ Un nuevo aparato en el mercado permite consultar el azúcar en sangre tantas veces como se desee pasando simplemente el glucómetro frente a un sensor colocado en el antebrazo del paciente. Se acabaron los pinchazos. 8

El misterio de la

DIVENDRES, 3 DE FEBRER DEL 2017 www.lavanguardia.cat Número 46.625 1,50 euros

LA VANGUARDIA .cat

FUNDADA EL 1881 PER DON CARLOS I DON BARTOLOMÉ GODÓ

A Espanya 126 banquers cobren més d'un milió a l'any
ECONOMIA 45

El millor expressionisme abstracte brilla a Bilbao
CULTURA 28 i 29

La Cerdanya s'atipa de les cues al túnel del Cadí
VIURE 1

La trama del 3% esquitxa la gestió de CDC a Barcelona

► Detinguts l'ex-tinent d'alcalde Vives i l'excàrrec del partit Francesc Sánchez

► El fiscal investiga pagaments per les obres de Glòries o l'ampliació del port

► Els afectats vinculen l'operació a l'inici del judici del 9-N POLÍTICA 11 A 13

Escorcolls en seus municipals. Bona part dels escorcolls judicials efectuats ahir van tenir lloc a la capital catalana, com ara a la seu de l'empresa municipal Bimsa (a la imatge, custodiada per la Guàrdia Civil) i al port de Barcelona

Trump esbronca per telèfon els mandataris d'Austràlia i Mèxic

• Una conversa protocol·lària amb el 'premier' Turnbull va acabar en baralla verbal i conflicte diplomàtic

On és la primera dama? VIURE 6

• El president dels EUA va dir "de broma" a Peña Nieto que enviaria tropes al seu país INTERNACIONAL 3 i 4

El repunt de la construcció dona 50 milions de superàvit a Barcelona

• L'Ajuntament va concedir l'any passat un 50% més de llicències d'obra que el 2015

La gran depressió constructora que es va viure principalment entre el 2009 i el 2013 sembla haver quedat enrere. Els comptes del Consistori barceloní s'han beneficiat del repunt, gràcies als tributs que recapta associats a la construcció. VIURE 3

Un antic vídeo estreny el setge a Fillon

• Penelope, la seva dona, va confessar que no era la seva assistent
INTERNACIONAL 6 i EDITORIAL

Curs d'alemany WILLKOMMEN
Dissabte 4 i diumenge 5
4,95 €

1,10€

elPeriódico de Catalunya mi. 28

GARZÓN TIRA DE LA MANTA EN CATALUNYA

Nuevo golpe a la corrupción

Detenidos el alcalde de Santa Coloma (PSC), un exdiputado socialista, dos exaltos cargos de CiU, dos constructores y otras dos personas

El juez les acusa de tráfico de influencias, falsedad, soborno y blanqueo de capitales

La Guardia Civil se incauta de documentos sobre operaciones urbanísticas

El PSC echará a Muñoz si es imputado, y CiU mantiene la militancia de Alavedra y Prenafeta

LUIS GARCÍA
MACIÀ ALAVEDRA
JOSEP SINGLA

EDITORIAL
Justicia hasta el final

1,50 €

elPeriódico de Catalunya

sá. 19

INDIGNACIÓN TRAS EL 'CASO BÁRCENAS'

"LA CORRUPCIÓN ES EL CÁNCER DE LA DEMOCRACIA"
Ramon Boix Iglesias

"Lo peor no es que roben, es que no les pasa nada"
Luis de Miguel

«LA PACIENCIA DE UN PUEBLO NO ES ETERNA»
Manuel Juan Barberá Bernat

"¿Cuándo vamos a reaccionar?"
Luis Bacristán

"EL PROBLEMA DE FONDO ES QUE LA JUSTICIA NO FUNCIONA"
Amado Vélez

"Esta es la cosecha de 30 años de amiguismo, enchufes y listas cerradas"
Ricardo Servat

¡Basta!

ENTRE TODOS Los lectores de EL PERIÓDICO claman contra la corrupción y exigen justicia y reformas inmediatas

más deporte

Leo

Messi se confiesa con EL PERIÓDICO en su mejor momento vital y de juego

RECONOCE 12 MUERTOS

Argelia sigue sin liberar a los rehenes de la planta de gas

Mañana, primer barómetro GESOP después del 25-N

HOY

Teletodo

DVD 'Astérix'

Document 3: cites sobre la corrupció inspiradores

Veure:

(https://voices.transparency.org/10-quotes-about-corruption-and-transparency-to-inspire-you-cd107d594148)

Document 4: apunts sobre allò públic i allò privat

Font: Eva Baena, https://aprendeconomia.com/

Sector públic:

Per sector públic s'entén el conjunt d'institucions o organismes que regulen, d'una manera o altra, les decisions col·lectives de caràcter polític, econòmic, social i cultural d'un país.

A més, l'Estat intervé en el desenvolupament de l'activitat econòmica com a consumidor i com a productor. Així, actua com una unitat econòmica de consum quan adquireix béns i serveis de les empreses privades (nacionals o estrangeres) per desenvolupar les funcions i els objectius que tenen encomanats; per tal fi es finança, fonamentalment, **a través dels impostos**. Per un altre costat, actua com a unitat econòmica de producció a través de les empreses públiques que produeixen béns i presten serveis d'interès públic (infraestructures, ensenyament, sanitat).

Les **funcions** que se li assignen al sector públic en una economia mixta són les següents:

— **Fomenta l'eficiència econòmica**. Per a això, intervé tractant de corregir els errors del mercat, per exemple: lluita contra els efectes nocius de determinats processos productius com la contaminació, fomenta les externalitats positives com la I+D+i, proveeix de béns públics, defensa la lliure competència, etc.

— **Millora la distribució de la renda.** L'Estat redistribueix la renda, tractant d'ajudar a la ciutadania amb rentes més baixes, per mitjà de la política d'impostos i de costos i també mitjançant la regulació.

— **Propicia l'estabilitat i el creixement econòmic.** En tant que tracta de suavitzar les fluctuacions cícliques, intenta evitar els augments del nivell d'atur en les recessions i dels preus en les fases expansives.

Totes aquestes funcions les realitza el sector públic amb els **objectius** d'estabilitzar els preus, propiciar el creixement econòmic fent-lo a la vegada sostenible amb la protecció del medi ambient, aconseguir la plena ocupació, millorar la distribució de la renta i evitar el dèficit públic i el dèficit exterior en la mesura del possible.

Par aconseguir els seus objectius i desenvolupar les seves funcions, el sector públic presenta la següent **organització**, en la qual s'identifiquen quatre grans nivells:

— **Administració Central o Administració General de l'Estat**. Està formada per la Presidència del Govern, els ministeris i els organismes de caràcter autònom, com el Boletí Oficial de l'Estat (BOE), adscrit al Ministeri de la Presidència, o l'Institut Nacional d'Estadística (INE), adscrit al Ministeri d'Economia i Hisenda. També és competència d'aquesta administració la

gestió del sistema de la Seguretat Social, dependent del Ministeri de Treball i Assumptes Socials. Finalment, cal assenyalar que tot i que Espanya és un Estat descentralitzat i l'Administració Central ha anat perdent protagonisme paulatinament, per la cessió de poder a les administracions autonòmiques, és la que major nombre de funcions té atribuïdes.

— **Administració regional o autonòmica**. Les Comunitats Autònomes han anat assumint progressivament competències que abans corresponien a l'Administració Central, como és el cas de la sanitat i de l'educació. Aquestes administracions disposen de pressupost propi, tot i que els seus ingressos procedeixen fonamentalment de l'Estat.

— **Administració local**. Com indica el seu nom, l'àrea d'influència d'aquest tipus d'administració és d'àmbit local, realitzant tasques properes a la ciutadania (enllumenat, subministrament d'aigua, recollida d'escombraries, etc.). Tot i que aquestes administracions també disposen de pressupost propi, els seus ingressos segueixen provinent fonamentalment de l'Estat. Els principals exemples d'administracions locals són els Ajuntaments i les Diputacions Provincials.

— **Sector públic empresarial**. Com s'ha anat exposant anteriorment, el sector públic també intervé en l'activitat econòmica com a productor de béns i serveis mitjançant empreses públiques financeres i no financeres.

Tenint en compte que el sector públic es finança amb els impostos que paguem entre tots/es, s'adjunta l'enllaç a una aplicació elaborada per la Fundació ciutadana CIVIO que permet investigar d'on venen els ingressos i a què es destinen:

(https://dondevanmisimpuestos.es)

Sector privat:

És l'àmbit de l'exercici individual i autònom del subjecte i de l'espai públic. El sector privat és una part de l'economia que busca l'ànim de lucre en la seva activitat i que no està controlada per l'estat, a diferència de les empreses que pertanyen a l'estat, que són part del sector públic.

Al sector privat li està permès constituir i desenvolupar qualsevol tipus d'activitat excepte algunes del sector públic (cada vegada menys). Del sector privat s'espera que diversifiqui la producció industrial i que faci grans inversions. El seu paper també és atraure la inversió i la tecnologia procedent de l'exterior, així com contribuir al desenvolupament i a la creació de feina.

La principal diferència entre el sector públic i el sector privat és el seu objectiu:

— El sector privat busca maximitzar el benefici de les empreses.

— El sector públic busca maximitzar el benestar de la societat.

Document 5: apunts sobre corrupció

1. Els costos socials de la corrupció: la corrupció genera desigualtat, injustícia i inequitat.

Els costos de la corrupció no són estrictament econòmics sinó que comporten danys socials més difícils d'identificar i de quantificar. Aquests efectes mediats van des d'una pitjor distribució dels recursos fins a lesions al medi ambient.

En la cartografia obscura de la corrupció hi ha diversos vessants: ètic (destrueix la fibra moral dels éssers humans, reduïts a mers mitjans), social (perverteix les regles del joc i distorsiona els criteris de justícia i equitat en la distribució de recursos), psicològics (danya la confiança i l'autoestima de la ciutadania damnificada i deshumanitza els responsables) i polític (mina la confiança en les institucions i subverteix els principis democràtics pels quals les persones tenen les mateixes oportunitats per influir sobre el debat públic i el mateix poder en relació a la presa de decisions).

2. La desigualtat és una de les causes profundes de la corrupció.

La corrupció és un fenomen social. Les causes profundes de la corrupció (posem que la desigualtat n'és una) ens parlen del model de societat i de les relacions entre els seus membres.

Hi ha **diverses dimensions de la desigualtat**: econòmica, social i psicològica, entre d'altres.

L'**econòmica** té a veure amb la distribució desigual de la renda, mesurada amb diversos indicadors, com el coeficient GINI (vinculat al grau de dispersió del nivell de renda) i altres índexs (ràtio 50/10, ràtio 90/75).

La **social** ens parla de la mobilitat entre estaments socials (l'ascensor social), el nivell d'estabilitat de les elits i la seva capacitat de generar xarxes clientelars (verticals i horitzontals)[1], que faciliten i perpetuen la corrupció. També té efectes en el disseny i activació dels mecanismes de control. Cal fer atenció a si els mecanismes de control estan infradesenvolupats i les elits colonitzen àmbits propers: la justícia, els mitjans de comunicació, el coneixement, etc.

Un tercer aspecte és la desigualtat **psicològica**, és a dir, la dimensió cultural pel que fa a la percepció que es té de la distància del poder. Té a veure amb els nivells de desconfiança i inseguretat fruit de relacions de dependència i submissió.

Alguns aspectes estudiats per la psicologia social són:

— La percepció de desigualtat. La bretxa social: desigualtat econòmica real, percebuda i ideal: http://medina-psicologia.ugr.es/cienciacognitiva/?tag=desigualdad-social

[1] Les verticals farien referència a les relacions patró-client, mentre que les horitzontals es produeixen entre iguals.

— Estratègies dels grups desavantatjats, el model de les dues rutes (accions col·lectives basades en la ira grupal o en un càlcul d'eficàcia). http://medina-psicologia.ugr.es/cienciacognitiva/?p=839#more-839

La desigualtat té, doncs, moltes cares (econòmica, social, política, psicològica) i alimenta la corrupció per diverses vies:

— Impulsa la ciutadania a veure la política com un sistema hostil.

— Distorsiona les institucions competents per garantir la justícia i la imparcialitat. S'instal·la un cercle viciós (la trampa de la desigualtat de què parla Uslaner): desigualtat → afectació de la confiança (baixa confiança en el sistema polític i confiança particularista, endogàmica: en el grup, la família, el partit, la qual cosa afavoreix la corrupció) →augment de la desigualtat.

Jong-Sung You ens mostra la seqüencia causal que enllaça desigualtat i corrupció. La desigualtat escindeix la societat entre una elit poderosa (que es perpetua mitjançant la captura i el clientelisme) i una massa empobrida.

— Genera un sentiment de dependència i pessimisme enfront el futur, que mina el compromís de tractar moralment els veïns i veïnes (disminueix la confiança intersubjectiva, és allò que se'n diu "mal capital social") i fomenta la mediocritat (perquè esforçar-se a presentar un bon projecte si es triarà per afinitats personals o polítiques? Perquè preparar-se bé si l'accés o la promoció laboral ve determinada pels contactes i no per la vàlua i el mèrit?)

Resulta especialment interessant l'estudi sobre *Ètica pública i bon govern*, de Manuel Villoria i Agustí Izquierdo. La tesi central és que no n'hi ha prou amb combatre les causes immediates de la corrupció, sinó que cal capbussar-se en les seves arrels més remotes i combatre la desigualtat: https://books.google.es/books?id=9zUwCwAAQBAJ&pg=PT256&lpg=PT256&dq=corrupcion+desigualdad+correlacion&source=bl&ots=Z1qwVNV85x&sig=blZgvb9llyZFFHiCBR83v4nab5M&hl=ca&sa=X&ved=0ahUKEwjVht7XkenZAhVFxxQKHdhVB0wQ6AEIWDAG#v=onepage&q=corrupcion%20desigualdad%20correlacion&f=false

3. Algunes **reflexions derivades** de l'anàlisi anterior: la corrupció és una conseqüència de la desigualtat i totes dues juntes impulsen el descontentament, la desconfiança i el cinisme de què es nodreix el populisme.

La igualtat és, d'altra banda, una de les notes definidores de la democràcia. Una democràcia de qualitat hauria de reduir les desigualtats o, si més no, frenar-les i acotar-les. En el moment present hi ha fenòmens que interfereixen en aquesta exigència: el neoliberalisme i el populisme. Pel que fa al **neoliberalisme**, suposo una renúncia al compromís social. Gimeno recorda que la definició de l'estat espanyol que fa la constitució com a estat "social i democràtic de dret" s'ha desdibuixat tant que sembla haver-se oblidat la nota "social". En trobem un exemple molt clar en l'actual desprotecció del dret a un habitatge digne, que no passa de ser una noble aspiració que el nostre sistema ha desistit de garantir.

Detectem moltes manifestacions de la progressiva distorsió de la dialèctica entre estat (democràcia) i mercat (sistema econòmic). Autors com Timothy Kühner, estudiós del finançament dels partits polítics i les campanyes electorals als EUA, alerten dels perills de la deriva plutocràtica.

Pel que fa **al populisme**, enlloc d'establir correctius al sistema per la via de minorar la desigualtat, capitalitza i amplifica el ressentiment contra les institucions i desvia la ràbia cap a elements externs (per exemple, la immigració).

Quant als nexes entre la **percepció de la corrupció i la idea de confiança**, es constata que la perversió de les relacions entre el poder econòmic i el polític altera substancialment els resultats dels índex de percepció de la corrupció, de la qual cosa en trobem mostres en el nostre propi baròmetre.

Accessible a:

https://www.antifrau.cat/ca/la-corrupcio/publicacions/barometre/barometre-2016.html.

En societats amb alta percepció social de corrupció es genera un **cercle viciós** que alimenta la desconfiança social, incentiva el funcionament parcial de les institucions de govern i produeix, en definitiva, una corrupció arrelada i ubiqua molt difícil de combatre. Quan això passa, quan la confiança que preval no és un sentit universal de solidaritat social sinó que es diposita en la pròpia família, el clan, la ètnia o el partit polític, la política en aquesta societat és un joc de suma-zero entre grups en conflicte. En aquestes societats no apareixen les normes informals que afavoreixen la producció de béns públics, sinó que s'instal·la una practica social depredadora que abunda en l'espiral del cercle viciós. S'ha generat un problema d'acció col·lectiva del qual és difícil sortir. No és casual que els països escandinaus tinguin societats més inclusives, més cíviques i amb millor capital social i alhora presentin els índexs de corrupció i de percepció de la corrupció més baixos.

4. L'impacte de la crisi

Les anteriors interaccions no són estables, permanents ni immutables: la crisi econòmica hi té un efecte rellevant.

El cercle viciós s'acostuma a agreujar en situacions de crisi: quan hi ha crisi s'agreuja el particularisme, que genera una distribució inequitativa que els ciutadans perceben com a corrupció.

5. Les dades sobre la desigualtat:

— **Causes de la desigualtat a Espanya**: atur, baixada salarial lligada a la proliferació del treball temporal, retallades, sistema fiscal regressiu amb nivells inacceptables d'evasió i elusió; d'altra banda, pugen les rendes financeres i de capital en detriment de les salarials, amb estancament de la classe mitjana.

— **Xifres de la desigualtat a Espanya**: hi ha diversos indicadors per mesurar les diverses dimensions de la desigualtat: coeficient GINI, renda per càpita, nivells de confiança intersubjectiva, distància de poder, percentatge de dones que arriben al nivell secundari d'educació, etc. (Estudi de Karstedt, citat per Villoria).

Les dades de què disposem ens demostren que s'ha produït un augment molt significatiu de la desigualtat a l'estat espanyol (de 0,31 a 0'36 de coeficient Gini) i que Espanya és el país europeu on la desigualtat ha crescut més amb la crisi. És interessant veure, a més de les dades absolutes, les inferències sobre com s'ha distribuït l'impacte de la crisi en la nostra societat (qui "paga" la crisi).

D'acord amb l'informe d'Oxfam-Intermon, l'1% de la població mundial acumula més riquesa que el 99% restant. A Espanya, les tres persones més riques del país acumulen la riquesa del 30% més pobre.

Espanya és el segon país de la UE on més ha crescut la desigualtat des que va esclatar la crisi. Tot i que des de 2014 creix el PIB, els resultats d'aquesta reactivació econòmica només beneficien una minoria, mentre que la desigualtat es cronifica i intensifica. L'informe sobre ocupació de la CE alerta sobre els riscos per a la inclusió social i el creixement sostenible i situa Espanya a la cua d'Europa pel que fa a la distribució dels efectes de la crisi en termes de desigualtat (al costat de Bulgària, Grècia i Lituània).

— Els que cobren menys perden més salari.

— Cada cop hi ha més treballadors/es pobres.

— La recaptació colla les famílies, no les societats (el gran forat recaptatori).

Segons dades d'Eurostat (Oficina Europea d'Estadística) de 2016, Espanya és el 7è país amb més risc de pobresa d'Europa, només superat per Bulgària, Romania, Grècia, Lituània, Croàcia i Letònia. El 27,9% de la població espanyola, **12,8 milions de persones**, estaven el 2016 en risc de pobresa o d'exclusió social (en comparació als 10,7 milions del 2008). Segons dades de l'enquesta sobre les condicions de vida (ECV) que publica l'INE, **1 de cada 5 espanyols** es troba en risc de pobresa (22,3).

Dins de les ciutats també trobem diferències notables entre barris. A Barcelona la desigualtat existent (la renda de Pedralbes multiplica per 7´2 la de Ciutat Meridiana) s'ha estabilitzat des de 2015.

Notícies amb mapes de desigualtat a Barcelona ciutat:

https://www.ara.cat/data/desigualtats-barris-Barcelona-mapes_0_1716428414.html

https://www.ara.cat/societat/barris-salut-Barcelona_0_1453654731.html

6. Altres aspectes sobre la desigualtat: el gènere (desigualtat, gènere i corrupció)

Cada cop tenim més informació sobre com la desigualtat de gènere alimenta la corrupció i viceversa (la corrupció agreuja la desigualtat de gènere).

Alguns estudis sobre gènere i corrupció, des de l'òptica de les actituds (ciutadania), són:

— Gènere, poder i corrupció | Resultat del conjunt d'intervencions del curs d'estiu 2019 organitzat per l'Oficina Antifrau de Catalunya. Dispobible online aquí.

— TI, 2009 Global Corruption Barometer, (Berlin: TI, 2009), online a: http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/gcb/2009

— Eckel, Catherine C, and Philip J Grossman. 1996. "The relative price of fairness: Gender differences in a punishment game." *Journal of Economic Behavior & Organization* 30 (2): 143–158. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1883605

— Esarey, Justin, and Gina Chirillo. 2013. "'Fairer Sex' or Purity Myth? Corruption, Gender, and Institutional Context." *Politics & Gender* 9 (4): 361–389. http://jee3.web.rice.edu/corruption.pdf

— Swamy, Anand, Stephen Knack, Young Lee, and Omar Azfar. 2001. "Gender and corruption." *Journal of development economics* 64 (1): 25–55. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=260062

— Maria Rivas, 'An Experiment on Corruption and Gender', Working Paper No 08/06, Universidad de la Republic Uruguay (2006 revised 2008), online a: http://ideas.repec.org/p/gra/wpaper/08-10.html

— Alatas, Vivi, Lisa Cameron, Ananish Chaudhuri, Nisvan Erkal, and Lata Gangadharan. 2009. "Gender, Culture, and Corruption: Insights from an Experimental Analysis." *Southern Economic Journal* 75(3): 663–80.

7. Aprofitar l'ocasió per trencar estereotips sobre les causes de la corrupció (que atorguen preeminència a aspectes com ara la religió, els gens o els factors culturals "atàvics") i desplaçar la mirada cap a les causes de la corrupció com a fenomen social que és. Fer atenció a la desigualtat com una de les causes profundes, juntament amb altres condicionants més estudiats, com el disseny erroni de les nostres institucions polítiques i les debilitats del sistemes de pesos i contrapesos.

8. Corrupció i globalització. La lluita contra la corrupció i la desigualtat com un dels eixos del desenvolupament sostenible a escala global. Corrupció i drets humans

Veure:https://www.openglobalrights.org/extreme-inequality-as-the-antithesis-of-human-rights/?lang=Spanish

Es pot introduir una reflexió sobre la responsabilitat dels grans actors econòmics internacionals (Banc Mundial, Fons Monetari Internacional (FMI), Organització Mundial del Comerç (OMC) i l'Organització per a la Cooperació y el Desenvolupament Econòmic (OCDE).

És interessant plantejar la tendència cap al tractament dels drets econòmics i socials com a drets humans i no com a objectius a llarg termini (per exemple els ODS):

https://www.openglobalrights.org/phantom-rights-systemic-marginalization-of-economic-and-social-rights/?lang=Spanish

https://www.opendemocracy.net/openglobalrights/juan-pablo-jim-nez/con-la-cancha-inclinada-desigualdad-derechos-humanos-y-tributaci

El Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de la Generalitat hi treballa activament: http://cads.gencat.cat/ca/informes/informes-per-anys/2016/lagenda-2030-transformar-catalunya-millorar-el-mon-/

Ribes 3
08013 Barcelona
T +34 935 545 555
bustiaoac@antifrau.cat
www.antifrau.cat